

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Richarda Bureša na neverejnom zasadnutí konanom 27. novembra 2013 v trestnej veci obvineného **R. M. pre obzvlášť závažný zločin vraždy** podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák., s poukázaním na ustanovenia § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a § 127 ods. 1 Tr. zák., v konaní vedenom Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 5T 15/2011, o dovolaní, obvineného podaného prostredníctvom obhajcu JUDr. M. K., proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. mája 2012, sp. zn. 4 To 17/2012, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného R. M. **sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Košice I č. k. 5T 15/2011, zo dňa 21. novembra 2011 bol obvinený R. M. uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a/, § 127 ods. 1 Tr. zák., že

dňa 18. augusta 2010 v čase medzi 20.30 hod. až 23.24 hod. v lesoparku pri vodojeme nad sídliskom D. v K., v úmysle usmrtiť, fyzicky napadol svoju priateľku M. M., nar. X., a to tým spôsobom, že bližšie nezisteným nožom o dĺžke čepele od 14 do 20 cm ju silou menšej až veľkej intenzity celkovo 14-krát bodol a minimálne 36-krát porezal na viacerých miestach tela, hlavne na hlave, krku, trupe a na horných končatinách, z toho 7-krát bodný útok viedol veľkou razanciou na hrudník a chrbát menovanej, s prienikom noža do telových dutín a poranením vnútorných orgánov, najmä obidvoch pľúc, pečene, žalúdka a pravej obličky, pričom jej tak spôsobil početné krvácajúce rany a následne túto ponechal na uvedenom mieste, kde došlo k jej smrti v dôsledku vykrvácania,

za to mu okresný súd uložil:

Podľa § 145 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 5 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 23 (dvadsaťtri) rokov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. pre výkon trestu ho zaradil do ústavu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. súd mu uložil i ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

Na podklade odvolania obvineného R. M. Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3 Tr. por. prvostupňový rozsudok zrušil vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Na podklade § 322 ods. 3 Tr. por. odsúdil obvineného R. M. podľa § 145 ods. 2 Tr. zák. § 38 ods. 5 Tr. zák. a § 43 Tr. zák. k trestu odňatia slobody v trvaní 22 (dvadsaťdva) rokov, pre výkon trestu ho podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu podal dovolanie obvinený R. M. s tým, že je nevinný, v konaní boli porušené jeho práva na obhajobu, proces bol zmanipulovaný a dokonca zlyhal aj jeho obhajca, ktorý bol pod tlakom predsedu senátu. Ovplyvňovaný bol aj vyšetrovateľ, ktorý sa poznal so všetkými policajtmi vo veci činnými. Domáhal sa zrušenia rozsudku s tým, aby bol vo veci oslobodený.

Prostredníctvom obhajcu JUDr. M. K. podal „doplnenie dovolania“ s tým, že citovaným rozhodnutím a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ust. § 119 ods. 2 Tr. por., pretože napadnutým rozhodnutím bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, čím bol naplnený dôvod dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por.

V podstate poukázal na to, že rozhodnutie sa v prevažnej miere opiera o výsluchy svedkov – príslušníkov polície, ktorí mali obvineného predviesť dňa 20. augusta 2010

na výsluch ako svedka a vyťažovať na Úrade justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach. Ide o nezákonne získaný dôkaz a takéto výsluchy sú v konaní absolútne nepoužiteľné. V dôsledku dôkaznej núdze po viac ako troch mesiacoch po vznesení obvinenia sa objavili výpovede svedkov, ktoré priamo vykonávali zaist'ovacie úkony v tejto trestnej veci. Podľa dovolateľa je neprípustné, aby policajt, ktorý vykonával úkony trestného konania, v tomto konaní vystupoval následne v pozícii svedka. Toto akceptovať nemožno, pretože by to znamenalo bezprecedentný zásah do práva na obhajobu a práva na spravodlivé súdne konanie.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom vyslovil, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4To 17/2012, zo dňa 23. mája 2012, ako aj v konaní, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanovení § 119 Tr. por., prípadne aj v ďalších jeho ustanoveniach, a to v neprospech obvineného R. M. a aby prikázal Krajskému súdu v Košiciach, aby vec v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol.

Prokurátor sa s názorom obvineného v podanom dovolaní nestotožnil. Podobne neakceptuje ani tvrdenia obhajcu uvedené v doplnení dovolania. Trvá na tom, že uvedené námietky odsúdeného nespádajú pod dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Trestného poriadku. Výsluchy príslušníkov Policajného zboru ako svedkov v konaní pred súdom boli vykonané zákonným spôsobom, po zbavení mlčanlivosti, po riadnom poučení, pričom bolo zachované právo obhajoby na výsluch uvedených svedkov.

Poškodený M. M. sa k dovolaniu obvineného nevyjadril, i keď mu toto právo bolo v medziach zákona poskytnuté.

Po tomto postupe bolo dovolanie obvineného predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolanie proti napadnutému rozsudku je prípustné (§ 368 ods. 1 a § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 372 až § 373 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti (§ 374 Tr. por.).

Dovolací súd zásadne konštatuje, že prax dôsledne vychádza zo zásady, že trestné konanie je založené na princípe dvojinštančnosti. Dovolanie ani prostredníctvom týchto dovolacích dôvodov nenahradzuje riadne opravné prostriedky, ani iné mimoriadne opravné prostriedky, ktorých uplatnením možno riešiť niektoré nedostatky v skutkových zisteniach. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu inštanciu zameranú k preskúmvaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dôvody dovolania sú – v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní – podstatne užšie.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Pokiaľ ide o dovolacie námietky zakladajúce podľa obvineného naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., je nutné podotknúť, že dôvodom pre podanie dovolania je, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Pod pojmom zásadné porušenie práva na obhajobu treba rozumieť to, že v konaní boli najmä porušené ustanovenia o povinnej obhajobe. Táto podmienka dovolania je splnená vtedy, ak obvinený pre určitú časť trestného konania nemal obhajcu, napriek tomu, že ho mal mať, ak orgány činné v trestnom konaní alebo súd v tomto čase aj skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vzdaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo dovolaním napadnuté.

Najvyšší súd zistil, že obvinený mal okrem prvotných výpovedí svedkyne H. na č.l. 49-50 z 19. augusta 2010, svedkov vypočutých 20. augusta 2010 - Ž. na č.l. 56-57, R. P. č.l. 63-65, Č. č.l. 103, G. č.l. 69-73, B. č.l. 64-65 a 84-88, V. G. č.l. 109, M. č.l. 115-117, M. č.l.

122-124, a napokon svedkov vypočutých 21. augusta 2010, a to L. G. č.l. 130-131, M. č.l. 139-141 a R. č.l. 153-155, pri ktorých boli vykonané výsluchy v rozpore s ust. § 37 ods. 1 písm. c/ Tr. por., počas celého trestného stíhania permanentne zabezpečené právo na obhajobu, ktorá bola vykonávaná v súlade s príslušnými predpismi o povinnostiach advokátov v trestnom konaní. Ide o dôkazy, ktoré sa však nestali podkladom pre rozhodnutie vo veci, čo vyplýva z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa, kde uviedol, že na také dôkazy z dôvodu nedostatku kontradiktórnosti neprihliadol.

Prvostupňový súd prihliadal len na výpovede vyššie označených svedkov vykonané za prítomnosti buď ustanoveného obhajcu alebo splnomocnených obhajcov, prípadne v jeho neprítomnosti, ale riadne upovedomeného o úkone. Ide tu o vykonávané výsluchy svedkov v prípravnom konaní v čase od 10. októbra 2010 do 28. januára 2011.

Podľa § 373 ods. 1 Tr. por. obvinený alebo osoby uvedené v § 369 ods. 5 Tr. por. môžu podať dovolanie len prostredníctvom obhajcu.

Keďže dovolanie napísané obvineným túto podmienku neplní, dovolací súd jeho „dovolanie“ nepreskúmaval. Navyše neuviedol žiaden dovolací dôvod tak, ako to vyplýva z § 385 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Pokiaľ ide o dovolanie označené ako „doplnenie dovolania“ podané prostredníctvom obhajcu JUDr. M. K., v ňom sa síce uvádzajú dovolacie dôvody § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por., avšak v posudzovanom prípade tieto neboli naplnené. Navyše nezodpovedá skutočnosti tvrdenie dovolateľa, že „rozhodnutie sa v prevažnej miere opiera o výsluchy svedkov, príslušníkov polície“.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Z obsahu dovolania možno zistiť, že dovolateľ vyvodzuje naplnenie týchto dovolacích dôvodov z porušenia § 119 ods. 2 Tr. por.

Podľa § 119 ods. 2 Tr. por. za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona. Dôkaznými prostriedkami sú najmä výsluch obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, previerka výpovede na mieste, rekognícia, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, obhliadka, veci a listiny dôležité pre trestné konanie, oznámenie, informácie získané použitím informačno – technických prostriedkov alebo prostriedkov operatívno – pátracej činnosti.

Zo spisu dovolací súd zistil, že orgány prípravného konania postupovali v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia až na výnimky, ktoré správne súd pri rozhodovaní nebral do úvahy. Prvostupňový súd na hlavnom pojednávaní vykonával dôkazy v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku o dokazovaní v štádiu súdneho konania. Takto nazhromaždené dôkazy aj správne vyhodnotil a dospel k spoľahlivému záveru, že skutok sa stal, a že ho spáchal obžalovaný, ktorý bol v čase spáchania skutku trestne zodpovednou osobou. Motívom spáchania žalovaného obzvlášť závažného zločinu vraždy bola v danom prípade v prvom rade odplata za neveru. Možno však uzavrieť, že druhotným motívom konania obžalovaného bola odplata za to, že v minulosti obvinený vykonával trest odňatia slobody na základe rozhodnutia súdu, kde v inej trestnej veci bola poškodenou stranou taktiež práve M. M..

Okrem úvah dovolacieho súdu a vyjadrení svedkov k správaniu sa obvineného treba poukázať aj na znalecké posudky, ktoré objektívnym spôsobom dotvárajú obraz o osobe páchatel'a. Z nich závery súdnoznaleckého posudku z odboru psychológia svedčia o tom, že úroveň intelektových a pamäťových schopností R. M. je subnormná. Osobnosť je jednoducho štruktúrovaná s dominantným zastúpením psychopatických čŕt. Primárnym motívom jeho správania bola egoistická motivačná orientácia, pokles frustračnej tolerancie a nedostatočné zohľadnenie dôsledkov na iných ľuďoch, sekundárnym motívom bola s najväčšou pravdepodobnosťou potreba okamžitého uspokojenia vlastných potrieb spolu so zníženou frustračnou toleranciou a zisteným sklonom k zbrklým reakciám. Okrem toho je prítomný sklon k fabuláciám a konfabuláciám, čo svedčí pre sklon k lživosti.

Zo súdnoznaleckého posudku z odvetvia psychiatrie vyplýva záver, že obvinený netrpí duševnou chorobou, avšak bola zistená disociálna porucha osobnosti. Ďalší psychiatrický znalecký posudok so zameraním na drogové závislosti a alkoholizmus a sexuológiu uzatvára, že jeho sexuálne správanie nesie známky agresívneho sexuálneho správania so znakmi preferovania dominantného postavenia muža a vzrušenia s ponižovania ženy. Trpí sexuálnou úchylkou - sexuálnou agresivitou. Niektoré jeho sexuálne aktivity majú známky sadistických preferencií.

Ako je už vyššie uvedené, z dovolania vyplýva, že obvinený namieta, že napadnuté rozhodnutie sa v prevažnej miere opiera o výsluchy svedkov - príslušníkov Policajného zboru, ktorí mali predviesť obvineného na výsluch ako svedka a vyťažovať ho. K tejto dovolacej námietke najvyšší súd poznamenáva, že prvotné priznanie sa obvineného slúžilo iba ako podklad pre vznesenie obvinenia. Pokiaľ je typickým nenahraditeľným dôkazným prostriedkom aj výpoveď svedka a svedkovia Š. L. a J. R. boli ako svedkovia vypočutí za splnenia všetkých zákonných podmienok, nemožno takto získané dôkazy považovať za neprípustné. To isté platí aj o výsluchoch ďalších svedkov z radov polície - M. H., Ľ. T., I. M., Ing. J. F. a vyšetrovateľa R. B.. Už vôbec nie je žiadnym pochybením vyšetrovateľa, že vypočúval týchto svedkov v neskoršom štádiu vyšetrovania.

Dovolací súd zistil, prvostupňový a ani odvolací súd vôbec s ohľadom na vykonané dôkazy na tieto výsluchy policajtov nemuseli ani prihliadať. Prvostupňový súd, ako je zrejmé, ani rozhodnutie o vine obvineného o tieto dôkazy ani neoprel. Týmto je daná aj odpoveď aj na tzv. použitie ako dôkazu neformálneho rozhovoru pred vznesením obvinenia policajta s podozrivou osobou.

Preukázané je však to, že súd prvého stupňa oprel svoj záver o vine o rad nepriamych dôkazov, ktoré aj podľa odôvodnenia odvolacieho súdu tvoria sústavu - harmonický celok, ktorého jednotlivé časti sú navzájom v súlade, vzájomne sa potvrdzujú a dopĺňajú. Toto je tá ucelená „reťaz“ nepriamych dôkazov, ktorá vedie k jednoznačnému záveru, že obvinený R. M. bol správne uznaný za vinného podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a § 127 ods. 1 Tr. zák., pretože iného úmyselne usmrtil a spáchal taký čin na chránenej osobe - dieťaťi. Obvinený bezpochyby vedel v čase spáchania činu o skutočnosti, aký vek dosahovala poškodená M. M. v čase smrti.

Keďže najvyšší súd na neverejnom zasadnutí zistil, že nebol naplnený ani jeden z dôvodov dovolania uznesením podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 27. novembra 2013

JUDr. Emil B d ž o ch , v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Richard Bureš

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová